
Türkiye Eğitim Dergisi

(2023) Cilt 8, Sayı 1, s. 186-188

Dünya Okulu

Kitap İncelemesi

Şeyda HARMANCI¹

1. İÇERİK

Salman Khan tarafından kaleme alınmış olan "Dünya Okulu" adlı kitap, 2021 yılında Yapı Kredi Yayıncılık'tan yayımlanmıştır. Çevirmenliğini Cem AKAŞ yapmıştır. Kitap, toplam 220 sayfadan oluşmakta ana eksen olarak eğitimde fırsat eşitliği, öğrenemeyen öğrencinin olmadığı, her öğrencinin bireysel farklılıklardan dolayı kendi hızında ilerleyeceği ve her öğrenciye göre özel bir yöntem geliştirilebileceği anlatılmıştır. Eser, eğitim yöntem ve tekniklerine yön veren önemli bir kişisel gelişim kitabıdır. Bu kitap, "Khan Academy"nin kurucusu Salman Khan'ın yazdığı eğitim reformu ve eğitim sisteminin geleceği ile görüşleri derlediği vizyon bir çalışmadır.

Salman Khan'ın annesi ve babası Hint kökenlidir. Khan ve ailesi bir süre sonra Amerika'ya yerleşme kararı almıştır. Khan, iyi bir eğitim gördükten sonra mühendis olmuştur. Bir gün; akrabalarının düğününde kuzeni Nadia'nın çok başarılı bir öğrenci olmasına rağmen Matematik dersinden aldığı kötü bir nottan dolayı seviyesinden daha düşük bir sınıfa verileceğini öğrenir. Bunun üzerine harekete geçip kuzenine çevrim içi olarak matematik dersi vermeye başlar. Khan'ın kendi kuzenine internet üzerinden ders vermesiyle başlayan bu fikir, kısa sürede birçok kişiye ulaşır ve eğitim imkânı bulamayan birçok insana fırsat olmaya başlar. Daha sonrasında çok büyük bir dijital okul hâline dönüşen "Khan Academy" birçok dile çevrilir. Dünyanın birçok ülkesinde eğitim imkânı bulamayan her yaşta insan, bu platformdan yararlanmaya başlar.

Başlangıçta kuzeninin ön bilgilerini ve hazırbulunuşluk seviyesini test eder. Daha sonra kuzeninin seviyesine ve tam öğrenme esasına uygun bir çalışma planı hazırlar. Kendisinin zorlanacağını anlayan Khan, arkadaşının da tavsiyesi ile özel bir platformda video yayımlamaya başlar. Bir süre sonra da mühendisliği bırakarak yalnızca "Khan Akademi"ye odaklanır. Ders anlatımlarına çocukların dikkatini dağıtmayacak şekilde ve seviyelerine uygun videolarla başlangıç yapar. Zamanla video izlenme oranları artmaya ve Amerika'da ün sahibi olmaya başlar.

Khan'ın 2004 yılında kuzeni Nadia'ya ders anlatması ile başlayan serüveni, 2006 yılında Bill Gates'in bir konuşmasında, "Salman Khan'ın eğitim sistemi üzerindeki etkisi hesaplanamayacak kadar büyük." sözleri ve Khan'a sponsor olmasıyla proje büyümeye başlar. İki yıl içerisinde birçok video çeker, çoğu okulda kabul görerek kendi eğitim sistemini oluşturur

¹ Türkçe Öğretmeni, Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yöneticiliği, Mersin, Türkiye, seyda5_cagan5@gmail.com

ve okullarda ders vermeye başlar. Okullarda geleneksel eğitim sistemine karşı kendi eğitim sisteminin başarılı olduğu ve not ortalamalarının zamanla arttığı, büyük bir kitle tarafından fark edilir. Matematikte seviyesi gerilerde olan çocukların, bu sistem ile düşük seviyeden başlayıp 6. sınıf seviyesine ulaştığı görülmüştür.

Geleneksel eğitimde, bir öğretmenin tüm çocuklara aynı seviyede, aynı hızda ve aynı yöntemle ders anlattığı bilinir. Khan'a göre, çocukların sosyal olmalarını engelleyen, yeni deneyimler öğrenmelerini engelleyen ev ödevleri, geleneksel eğitim sisteminin bir parçasıdır. Salman Khan'ın bahsettiği eğitim sisteminde; çocuklar seviyelerine uygun bir şekilde, dersleri istedikleri yerde, öğrenmelerinin en verimli olduğu saatlerde çevrim içi olarak dinlerler. Öğretmen ise onların takıldığı yerlerde yol göstermelidir. Bu sistem birçok eğitimciye göre, geleneksel eğitim sisteminden daha fazla etkili ve yol gösterici olmaktadır.

2012 yılında Salman Khan ile uluslararası iş ortaklığı anlaşması imzalanarak "Khan Academy" Türkçeleştirilmiş ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı ile de işbirliği protokolü imzalanarak "Fatih Projesi" ve EBA kapsamında ortak çalışmalar yürütülmeye başlanmıştır. İlk başta yalnızca Amerika'da başlayıp zamanla tüm dünya dillerine çevrilen ve ücretsiz olarak internetten erişime açılan Khan Academy'nin amacı, dünyadaki tüm çocuklara eşit şekilde ücretsiz eğitim vermektir. Bunu da zamanla başarmıştır.

Khan'a göre cömert bir öğrenci, büyüdüğünde cömert bir çalışma arkadaşı olur. Okulda iyi iletişim kuran biri büyük olasılıkla yaşamda da iyi iletişim kuran. Başkalarına kavramları iyi anlatanlar, büyük olasılıkla bu kavramları derinden anlamıştır. Eğitimde fırsat eşitliği için ücretsiz eğitim küresel hareketliliğin doğal bir sonucudur. Küresel dünyanın bilgi karmaşasında, bu eğitim yöntemiyle ortak payda da buluşabiliriz.

Kitaba göre, her şeyin olduğu gibi kalmasına izin vermemeliyiz. Yenilikçilik, eğitimde yeni reformlar gelecek nesillere daha iyi ışık tutacaktır. Bu kitap, tam öğrenme modelini temel alan bilgisayar destekli bir eğitimi tavsiye etmektedir. Okullardaki durağan, tek tip eğitim çocukların kendini daha rahat ifade edebileceği, yaratıcılıklarını sergileyebileceği bir ortama taşımıştır. 21. yy. okullarının nasıl olması gerektiği üzerinde duran "Her zaman, her yerde eğitim!" diyerek okulu geleneğin dışına çıkaran bir kitaptır. EBA ve "Fatih Projesi"nin bu kitaptan esinlenerek oluşturulduğu biliniyor.

Bu kitapta Khan Academy'nin hikâyesini de en samimi şekilde kurucusunun kaleminden okuyacaksınız. "Khan Academy" nin nasıl teknoloji ve eğitimi bir araya getirerek insan faktörünü ön plana çıkarttığını anlatan "Dünya Okulu", eğitim reformunun geleceğine ışık tutuyor. STFA'nın 1992 yılında kurduğu Bilimsel ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı, 2012 yılında "Khan Academy" kurucusu Salman Khan ile Khan Academy'nin ilk uluslararası iş ortaklığı anlaşmasını imzalamıştır. Anlaşma çerçevesinde dünyanın en büyük internet öğrenim platformu "Khan Academy" Türkçeleştirilerek tüm dünyada Türkçe konuşan herkese ücretsiz olarak sunulmaktadır. Khan Academy Türkçe, Ekim 2014 itibarıyla iki milyon ders vermiştir.

Herkese kendi hızında ve kişiselleştirilmiş eğitim anlayışıyla dünya genelindeki eğitim reformunun en önemli paydaşlarından olan "Khan Academy"nin sunduğu interaktif alıştırmalar, yönlendirme ve puanlama sistemleri ile öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik raporlama gibi gelişmiş özellikler de binlerce eğitim videosu ile birlikte Türkçe ve ücretsiz olarak kullanıcılarla buluşturulmaktadır. "Khan Academy"nin kurucusu Salman Khan'ın 2012 yılında yazdığı "Dünya Okulu" isimli kitabı, Khan'ın eğitim reformu ve eğitim sisteminin geleceği ile ilgili görüşlerini derlediği zihin açıcı bir çalışmadır. Eğitimde fırsat eşitliği için, herkese, her yerde, dünya standartlarında, ücretsiz eğitimidir.

Geleceğin okulları nasıl olacak? Eğitimdeki değişimler neler olacak? Öğretmen – öğrenci ilişkisinde gelişmeler neler olacak? Sınıflarda hangi teknolojik yöntemlerle ders işlenecek? Tüm bu konuların yanı sıra, bu kitapta Khan Academy’ nin hikâyesini en samimi şekilde kurucusunun kaleminden okuyacaksınız.

2. DİL ve ÜSLUP

Sanatçının dili kullanma şekli, sözcükleri seçimi, cümle kurma biçimi oldukça sadedir. Cümlelerinde kullandığı örneklemeler okuyucunun konuyu daha iyi anlamasını sağlamıştır.

3. DEĞERLENDİRME

“Dünya Okulu” adlı kitabı, özellikle eğitimcilerin okuması gerektiğini düşünüyorum. Salman Khan, işbirlikçi ve tam öğrenmenin gerekli olduğunu ve yaş faktörünün ortadan kaldırılması gerektiğini kitabında özellikle belirtmektedir. Bu vesileyle okul duvarlarının rekabet ortamı olmaktan çıkarılıp, bilginin karşılıklı bir şekilde elde edileceği yer olması gerektiği anlatılıyor. Böylelikle derslerin daha zevkli hâle geleceğini belirten yazar, eğitimcilere de ışık tutuyor. Bana göre Khan Akademi’ nin sunmuş olduğu eğitime destek yazılımı, geleneksel eğitimimize bambaşka bir boyut ve vizyon getirmiştir.

“Dünya Okulu” ana fikir olarak; öğrenemeyen öğrencinin olmadığını, her öğrencinin kendi hızında ilerleyeceğini, her öğrenciye ayrı bir yöntem geliştirerek öğrencinin eksiklikleri üzerine gidilmesi gerektiğini anlatıyor. Küresel dünyanın olumsuz sonucu olan bilgi ve kültür kirliliğinin giderilmesi, yeni kuşağın ortak bir paydada buluşması için anne ve babalara tavsiye edilebilir.

KAYNAKÇA

Khan, İ. (2021). Dünya Okulu.(Cem AKAŞ) Ankara: Yapı Kredi Yayınevi.